

OPPI-ISIÄ IV S

Väinö Hotti

(nettikuva)

RISTO SANTALA

18.5.1929 – 26.9.2012

Väliotsikot ja teh. (ositt.) VHn

(nettikuva)

TAIVASTEN
VALTAKUNTA
VASTAAN HYÖKÄTÄÄN

© Risto Santala 1965

Kirjana julkaissut

Kansan

Raamattuseuran

säätiö 1965

(nettikuva)

BASILEA SCHLINK

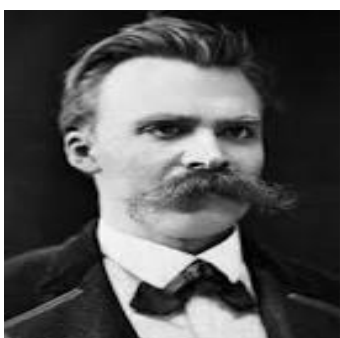
21.10. 1904 – 21.3.2001

Saksalainen Maria-sisarten hengellinen äiti, tri **Basilea Schlink**, on kirjoittanut mielenkiintoisen kirjan *Und keiner wollte es glauben* (1964, Darmstadt - Eberstadt, 168 s.), missä hän puhuu "aikamme sumussa" vaikuttavista henkisistä tekijöistä. Mielenkiintoisessa kulttuuri-historiallisessa katsauksessaan ***hän esittää Rousseau'n ensimmäisenä keksineen, että ihminen on "luonoltaan vapaa ja hyvä"***. "Rousseau'n jälkeen ihmishenki ei kierrä enää Jumalan, vaan ihmisen ympärillä". Nyt jumala poistetaan valtaistuimeltaan ja sijaan astuu ihminen. Tämä tuli olemaan tulevan filosofisen ajattelun kopernikaaninen käännekohta.

Ranskan vallankumouksen kapinamieli johti jopa oikeudenkäyntiin jumalaa vastaan. Ranskalaisen kirjallisuushistorioitsijan **Hazardin** mukaan syytöksen sanamuoto kuului: *"Kristittyjen jumalalla on ollut kaikki valta, mutta Hän on käyttänyt sitä huonosti; ihmiset ovat luottaneet Häneen, mutta Hän on pettänyt heidät - -"*

Vaikka vallankumous puhui vapaudesta ja ihmisarvosta, se rakensi pian giljotiinit, joilla näitä arvon ihmisiä mestattiin tehdasmaisesti. Laittomuus ja siveettömyys sai vallan. Eräessä kirkossa palveltiin muuatta ilonaista jumalattarena. Oppi ihmisen hyvydestä johti tekoihin, jotka osoittivat ihmisen luontaisen pahuuden.

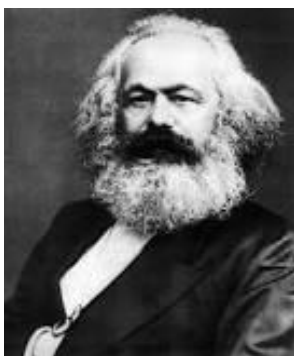
Tri **Basilea Schlink** mainitsee tässä yhteydessä saksalaiset filosofit Kantin, Fichten ja Feuerbachin. He varsinaisesti asettivat autonomisen, itse itseään määräävän ihmisen jalustalleen. Sittemmin ohjasivat ajan henkeä Tübingenissä vaikuttaneet Schelling, Hegel ja Hölderlin. Schelling julisti "ihmisen kaikkivaltiutta" ja Hegel hänen "ehdotonta vapauttaan". Teologiakin, joka aikaisemmin keskittyi puhumaan Jumalasta ja Hänen teoistaan historiassa, **muuttui yhä enemmän filosofiaksi ja antropologiaksi** - opiksi ihmisestä ja hänen siveellisistä ja hengellisistä edellytyksistään. Moni luisui myös Feuerbachin "hurskaaseen ateismiin", joka tahtoi vielä sinänsä käydä uskonnosta, vaikka olikin selvää jumalankielteisyyttä. Täten oman aikamme dialogia ateismin kanssa ei ole suinkaan uusi ilmiö.

(nettikuva)

Huippunsa ihmisen titaaninen kasvu sai saksalaisessa filosofi **Nietzsches**. Hän loi käsitteen "kuolleesta Jumalasta". Nykyään sama sanonta löytyy usein modernin teologian sanastosta, mutta Nietzsche tarkoitti, että Jumala on todella k u o l l u t. Nietzschen nuoruuden ajan draaman nimi "Prometheus" sisälsi jo hänen elämäntyönsä koko ohjelman. Sama pyrkimys oli orastanut jo Schellingin ja Hegelin filosofiassa -

FRIEDRICH WILHELM NIETZSCHE
15.10.1844 – 25.8.1900

(nettikuva)

Prometheus esitti myös huomattavaa osaa **Karl Marxin** ajattelussa. Marx sanoo väitöskirjansa esipuheessa: *"Prometheuksen tunnustus: 'pääseikka tää: täysin vihaan kaikkea ja jokaista jumalaa' - on filosofian oma tunnustus, sen tuomio kaikkia taivaallisia ja maallisia jumalia vastaan, jotka eivät tunnusta ihmisen omaa ymmärrystä ylimpänä jumaluutena --."*

KARL MARX
5.5.1818 – 14.3.1883

Tohtori **Basilea Schlink** näkee selvän linjan Rousseausta nykypäivän Jumalasta irtautuneen ihmisen ajatteluun. Rousseaun kirja, **Le Contrat social**, Yhteiskuntasopimuksesta, oli ensin Ranskan vallankumouksen koraanina ja vaikutti myöhemmin välillisesti kaikkeen kumoukselliseen ajatteluun. Ja "Rousseaun jälkeen ihmishenki ei kierrä enää Jumalan vaan ihmisen ympärillä".

On merkillistä todeta, kuinka nykyinen teologinen keskustelu **myötäilee ajan henkeä**, vaikka Jumalan Sanan ilmoitus esittää aivan toisen kuvan ihmisestä ja elämästä. Onhan toki selvää, että Jumalan Sana edustaa pidemmän aikakauden kuluessa pyhien miesten kautta välitettyä ilmoitusta. Ihminen tahtoi löytää "toisen tien", mikä on "*jenseits von Gut and Böse*", "hyvän ja pahan tuolla puolen" - ja sikäli harmiton. Jumalattomuus puukeutuu aina frakkiin ja tahtoo puhua korkealta istuimelta. En voi mitenkään ymmärtää tällaista kulttuuriin vetoamista uskon asiassa. Jumalan valtakunnalla on omat lakinsa. Rudolf Bultmann sanoo eräässä yhteydessä: "Emme voi käyttää sähkövaloa ja radiota ja samanaikaisesti uskoa Uuden testamentin henki- ja ihmemaailmaan."

Tällaiset lauseimat ovat vain kliseitä. Raamattu paljastaa niiden ontouden. Jumalan ilmoitus vetoaa aina historiassa olevaan tapahtumiseen. Nykyinen kriisi on uskon kriisi. Jumalan työ on aina "vierasta", ulkopuolelta osaksemme tulevaa armoa, *opus alienum*. Vain oman työnsä Hän hyväksyy. Raamatussa on paljon sellaista, mitä emme vielä ymmärrä ja sellaista, mitä emme tule koskaan ymmärtämään. Mutta **k a i k k i** Raamatun ymmärtäminen on mahdollista vain niille, jotka "kysyvät Herran mieltä" (Joos. 9: 14). Tämä mieli alkaa kadota. Jos menetämme kosketuksen Jumalan puheeseen, menetämme myös sanottavamme. Juuri siksi on tärkeitä elää rukouselämää.

Opimme Lootin elämästä, kuinka tuo hurskas mies menetti maallistuessansa Sodomian kaupungissa sanottavansa vakuuttavuuden. Vaikka hän oli enkeleitten asialla puhuessaan vävyillensä tulevasta hävityksestä, nämä "luulivat hänen laskevan leikkiä". Sama hengellisen elämän laki koskee myös teologiaamme. Voimme luiskahtaa pois Kristuksesta muuttuen "mielemme hengeltä".

Nykyajan teologian suurin yhteinen tekijä tuntuu olevan itse ihminen. Mutta ihmisajatus on parhaimmillaankin vain kuorta ja "klippaa-teologiaa". Moderni, ihmisen omiin sielunkykyihin perustuva julistus elää aina yli budjetin. Kun kohtaamme yksinkertaisen Jumalan lapsen, josta huokuu aito Jumalan tuntemisen tuoksu, kaatuvat omat korttitalomme. Barth tähdentää, että teologian tehtävä on sama kuin saarnan. Jumaluusoppimme ei saisi olla: näin sanon minä, näin sanot sinä ja näin sanoo hän, vaan **näin sanoo Herra.**

Kuitenkin jopa **Barthinkin** kaltainen julistaja saattaa avata ovet "sabotaasihenkiä" temmellykselle. Barthista Raamatun kirjoitettu sana ei itsessään ole vielä ehdoton ohje. Hänen mielestään Raamatun totuus ei sisällä "kyllä" ja "ei" asenteihin, vaan

sen alun oivaltamiseen, josta kyllä ja ei johtuvat. Tässä mielessä Robinsonkin yrittää olla barthilainen.

Barth taisteleekin "liikkuvan" raamatuntulkinnan puolesta jäykkää biblismiä vastaan - samoin totesimme jo hänen vastustavan pietististä kokemuskristillisyyttä. Tällainen häilyvä asenne näkyy selvästi Barthin opetuslapsissa. Eräät pitävät ilmeisenä, että jopa Bonhoeffer olisi saanut halun tulkita Raamattua euskonnollisesti juuri Barthilta.

Mitä voisimme päätellä kaikesta edellä sanotusta ajatellen tulevaisuuden hengellistä maisemaa?

Olemme huomanneet, että "laittomuuden salaisuus on jo vaikuttamassa". Hengellisen elämän omalakisuus kumotaan. Tämä ilmenee kapinana kaikkea tuonpuoleisuutta vastaan. "Ja sentähden, että laittomuus pääsee valtaan, kylmenee useimpien rakkaus" ([Matt. 24: 12](#)). Demoninen väkivaltaisuuden mieli kasvaa. Itse uskomisen ja uskonto joutuvat hyökkäyksen kohteiksi. Hepreassa sana "uskonto", "dat", merkitsee oikeastaan alkujaan vain samaa kuin lakikirjan käsite "laki". Kun uskova noudattaa Jumalan tahtoa, hänen ei silti tarvitse olla "lain alla" ja sisäisesti orjuutettu. Ilmestyskirja puhuu niistä, "jotka pitävät Jumalan käskyt ja joilla on Jeesuksen todistus" ([12: 17](#)).

Sisäisyyden, omantunnon ja uskonnon aika alkaa olla ohi yhä useamman mielestä. Sijaan tulee saddukealaisen jumaluusoppineen tyyppi, joka on asiantuntija tämän maailman asioissa. Yhä harvemmin saamme enää kuulla "salattua Jumalan viisautta".

Ihmishenki tulee kiertymään vain enemmän itsensä ympärille. Ihmisestä tulee ihmisen jumala. Onhan ihmisestä kysymys. Ja häntä tulee ymmärtää. Ihmistä puetaan ja Jeesusta riisutaan. Jumalan tahto tehdään suhteelliseksi, kunnes kurittomuus johtaa lopulta libertiiniläisyyteen, täyteen aistilliseen irtolaisuuteen. Luonnotonkin seksuaalielämä tulee saamaan lain suojan.

Avoin evankelioimistyö tulee kohtaamaan yhä suurempaa julkista vastustusta. Se tullaan leimaamaan käännättämiseksi ja ahdasmielisyydeksi. Dialogia alkaa käsittää myös ateistit ja ekumenia idän suuret pakanauskonnot - ja dialogia tulee olemaan kahdensuuntaista. Puhuttaessa "kirkon läsnäolosta" raivataan tietä katoliselle kirkkolähetykselle, missä pääasiana nähdään itse kirkkolaitoksen piirtyminen maisemaan. Lähetysnäky alkaa vetistyä. Jopa Robinsonin kaltaisen miehen

esiintyminen nähdään "kirkon lähetystehtävän ja missionäärisen teologian ilmauksena". Julistus muuttaa luontoaan, sijaan tulee "konversaatio".

Koska eskatologiasta ja Jeesuksen toisesta tulemukselta ei sovi teologisiin perustein puhua, harva tohtii nimittää nykyistä ihmisen palvelun linjaa oikealla nimellään. On kysymys ihmisen jumaloinnista eli antikristillisyydestä. Apostoli Paavali toimi julistajana niin, että "jokainen suu tukittaisiin ja koko maailma tulisi syylliseksi Jumalan edessä". Kristitty ei tosin urki lähimmäisensä syntejä, mutta Pyhän Hengen työ ja Jeesuksen läsnäolon tunto johtaa oman "raadollisuuden" kokemiseen. Miten sattuva onkaan tämä täydellistä turmeltuneisuuttamme kuvaava suomalaisen kristillisyyden sana. Synnillisyyteemme kuuluu myös Bonhoefferin karttama "inhottavuus", mistä luemme [Tiitus 3: 3:sta](#).

Nykyinen evankeliumin purkutyö pyrkii kirkkojemme katoille. Taivasten valtakuntaa vastaan hyökätään sisältä käsin. Kehitys kiihtyy, kunhan kopernikaanisuuden uudistusmiehet keksivät vielä Bonhoefferin sanat siitä, että kirkon on annettava "kaikki omaisuutensa hätää kärsiville" ja että "pappien on mahdollisesti harjoitettava maallista ammattia" - mutta tuskin nykyinen hengellisen elämän asiantuntemus voi enää nykyisestäään enempää kärsiä. Kai sitten löytyy vielä viimeisessä purkuvaiheessa joku vesperlinjan mies virittämään gregoriaanisen messun kaatuneitten pyhäkköjemme raunioilla.

Ipcha mistabra!?

Teologian kannalta kuva on todella synkkä. Joku voi yrittää nähdä tämän tragedian komediana, mutta sellainen se ei ole. Emme saa elää väärässä illuusiassa. Jeesus tarkoitti totta, kun hän ihmetteli, löytäneekö hän uskoa maan päältä tullessaan takaisin. Sikäli kuin ymmärrän Suomen hengellistä tilannetta täältä kaukaa katsoen, olemme kenties edullisemmassa asemassa kuin moni muu maa, koska kaikkien hengellisten herätysliikkeittemme perusongelmat ovat k e s k u s k y s y m y k s i ä. Nykyisen teologian lankeemus on juuri siinä, että se on langennut syrjään keskuskysymyksistä. Se on todella *klippaa*-teologiaa eli kuorta.

Kun laittomuus pääsee valtaan, kylmenee useimpien rakkaus. Tarvitsisimme demonisen toistemme arvostelun sijaan enemmän keskinäistä rakkautta ja kunnioitusta. Jos sabotoimme ja tervaamme kirkkomme eri ryhmiä, voimme langeta tuomitsemaan sellaista, minkä jumala itse on tunnustanut. Mutta me ja kaikki ryhmämme tarvitsemme paluuta uskomme perusteisiin. Jos vieraannumme Jumalan elämästä, menetämme siunauksen myös kansana. "Herran käsi tulee tunnetuksi hänen palvelijoissansa." Siksi parannuksen tulisi alkaa meistä sanan julistajista.

Kehitys tulee silti jatkumaan. "Jumalattomat pysyvät jumalattomina" "niiden joukko, jotka tuntevat Jumalansa, pysyy lujana ja tekee tehtävänsä." - "Ja taidolisista jotkut kompastuvat, että heidän joukkonsa koeteltaisiin, seulottaisiin ja puhdistettaisiin lopun ajaksi, sillä vielä kestää ennenkuin määräaika on" ([Dan. 11: 32-35](#)).

Nykyäika puhuu alituisesti uuden reformin tarpeesta. Tarve on ilmeinen, mutta reformin ei tulisi tapahtua siihen suuntaan, mihin saksalainen uskonto ja piispa Robinson tahtoisivat johtaa. Tarvitsemme teologiamme puhdistamista ihmisajatuksista.

(nettikuva)
HERKULES

Olemme samantapaisen tehtävän edessä kuin kreikkalaisen taruston sankari Herkules. Hänen tuli puhdistaa yhtenä ainoana päivänä kuningas Augeian valtavat navetat, joita kolmituhatpäinen karja oli liannut jo vuosikaudet. Tehtävän tuli saattaa Herkules häpeään. Teologiankin navettaan tarvittaisiin perusteellista puhdistusta. Liian usein on tyydytty heittämään sinne vain pelkkiä kuivikkeita, jotta ilma ei täysin pilaantuisi. Herkules löysi hyvän ratkaisun: hän johdatti Alpheios ja Peneios virrat karjapihan läpi ja sai hetkessä huuhdelluksi vuosien saastat.

Nykyään eletään liiaksi gibeonilaisten eväistä kysymättä Sanan leipää. Joosuan kirjan [9. luvun](#) miehet ottivat gibeonilaisten "evästä", mutta *eivät kysyneet Herran mieltä. Jumalan temppeli alkaa täytyä vieraasta kamasta.* Profeetta Nehemia palasi kerran "lomalta" ja tapasi temppelin erästä kammiosta Tobiaan huonekaluineen. Niin hän "pahastui suuresti" ja heitti "kaikki Tobiaan huonekalut ulos kammiosta" ([Neh. 13: 8](#)). Jotain tämäntapaista uudistusta tarvitsisimme.

Jos nykyaikainen ihmislinja jatkuu, toteutuu profeetta Jesajan pelko: "**Oli niinkuin olisimme synnyttäneet tuulta: emmekä saaneet aikaan PELASTUSTA maalle.**" Vain vanhanaikaisessa evankeliumissa on pelastava ja uudistava voima.